

Kontoret for voldsoffererstatning

Å r s r a p p o r t 2004

Kontoret for voldsoffererstatning
Postboks 253, 9951 Vardø
Telefon 78 98 95 00. Telefaks 78 98 95 10
E-post: post@voldsoffererstatning.no
www.voldsoffererstatning.no

1. INNLEDNING

Etter tildelingsbrevet fra Justisdepartementet skal Kontoret for voldsoffererstatning avgi årsrapport innen 15. februar 2005.

Innholdet i årsrapporten skal bl.a. redegjøre for bestemte regnskapstall, om virksomhetens resultater er i henhold til krav fastsatt i tildelingsbrevet, og redegjøre for måloppnåelse og utvikling av strategiske utfordringer som er omtalt i tildelingsbrevet. I tillegg er opplysninger fra rapporteringsskjema brukt av fylkesmennene innarbeidet i rapporten.

I tråd med prinsippet om en åpen og kvalitetsbevisst justisforvaltning og rettspleie tar Kontoret for voldsoffererstatning sikte på å fremby en mer detaljert årsmelding for å utbre kunnskap om voldsoffererstatningsordningen og hvordan ordningen administreres. Dessuten vil både årsrapporten og den kommende årsmeldingen bli gjort tilgjengelig på websiden www.voldsoffererstatning.no.

2. LOVGRUNNLAGET OG ADMINISTRASJONEN

Grunnlaget for statens utbetaling av voldsoffererstatning er forskrift om erstatning for personskade voldt ved straffbar handling 23. januar 1981, for skader som har oppstått før 1. juli 2001. For skader som har oppstått etter dette tidspunkt er rettsgrunnlaget voldsoffererstatningsloven 20. april 2001 nr. 13. I det vesentlige er utmålingsreglene like i begge regelverk. En vesentlig forskjell er likevel at maksimalerstatningen etter billighetsordningen i forskriften er kr 200 000 per skadetilfelle. Etter lovens rettighetsordning er maksimalerstatningen 20 ganger folketrygdens grunnbeløp, som tilsvarer kr 1 175 560.

Kontoret for voldsoffererstatning ble opprettet 1. september 2003. Forvaltningsorganet behandler søknader om voldsoffererstatning fra hele landet. I tillegg er det Kontoret for voldsoffererstatning som beslutter om det etter utbetaling av erstatning til skadelidte skal treffes vedtak om regress mot skadevolder. Før sentraliseringen til Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø, var saksbehandlingen desentralisert til fylkesmannen på søkerens bosted. Ved opprettelsen av Kontor for voldsoffererstatning 1. september 2003 besluttet Justisdepartementet at alle nye søknader skulle behandles i Vardø, men allerede innkomne søknader skulle behandles parallelt hos fylkesmennene. Justisdepartementet besluttet i 2004 at fylkesmennene 1. juni s.å. kunne overføre alle saker som lå i påvente av dokumentasjon til Kontor for voldsoffererstatning.

Vedtak fra Kontor for voldsoffererstatning kan påklages til Erstatningsnemnda for voldsofre. Klagesaksbehandlingen utføres av Justissekretariatet i Oslo.

3. TALLMESSIGE OPPLYSNINGER OM ERSTATNINGSARBEIDET 2004

3.1. Saksmengde og saksbehandlingstid

Kontoret hadde per 31. desember 2003 325 ubehandlede søknader, hvorav 196 saker skulle behandles etter voldsoffererstatningsloven. I 2004 har Kontoret for voldsoffererstatning mottatt 2660 nye søknader, hvorav 1915 skal behandles etter voldsoffererstatningsloven. I begge tilfeller skal resten av søknadene behandles etter forskrift om voldsoffererstatning.

Kontoret for voldsoffererstatning avgjorde 1729 søknader om voldsoffererstatning i 2004, hvorav 1245 ble avgjort etter voldsoffererstatningloven og 484 etter forskriften. Det er utbetalt forskudd på voldsoffererstatning i 15 saker, hvorav to saker er etter voldsofferforskriften.

Kontoret for voldsoffererstatning hadde per 31. desember 2004 1256 ubehandlede søknader, hvorav 866 skal behandles etter loven, og resten etter voldsoffererstatningsforskriften. Kontoret har behandlet 25 "andre saker" i 2004, hvorav 24 er behandlet etter voldsoffererstatningsloven. Kategorien "andre saker" omfatter alle andre saker unntatt regressvedtak, se nedenfor punkt 3.17.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra søknad kom inn til vedtak forelå var i 2004 105 dager. Gjennomsnittlig saksbehandlingstiden har steget med 22 dager fra første halvår. Målefaktoren omfatter også liggetid som følge av at Kontoret for voldsoffererstatning må vente på underlagsmateriale fra eksterne.

Justisdepartementet har i tildelingsbrev 2004 uttrykt at sakene bør behandles innen en måned etter at alle dokumentene i saken er kommet inn. Kontoret for voldsoffererstatning har ikke klart å oppfylle dette delmålet i 2004. I annet halvår 2004 gikk det gjennomsnittlig 64,25 dager fra en sak var klar til vedtak til vedtak forelå. Dette inkluderer helger og feriedager. En forklaring på at Kontoret ikke klarte å innfri målet foran er at saksmengde har økt uten tilsvarende økning av ressurstilgangen. Økt saksmengde har ført til økt liggetid ved Kontoret for voldsoffererstatning. Det ble annet halvår iverksatt flere tiltak for å kompensere for økt saksmengde, bl.a. overtidsaksjoner og ansettelse av ekstrahjelper.

Endring i rettskildesituasjonen annet halvår 2004 har åpnet for at flere saker kan underkastes en forenklet vedtaksprosedyre ved Kontoret for voldsoffererstatning. Bakgrunnen er at Erstatningsnemnda i sak ENV 256/04 har uttrykt at det ved utmåling av voldsoffererstatning skal legges større vekt på domstolenes erstatningsutmåling i den konkrete sak søknaden gjelder. Dette medfører at Kontoret for voldsoffererstatning ikke behøver å innhente straffesaksdokumenter i like mange saker som tidligere, samt at utmålingsvurderingen blir

noe annerledes enn tidligere. Begge forhold vil ventelig trekke ned den gjennomsnittlige saksbehandlingstid.

3.2. Innvilgelsesandel, klagesaker

Antall ferdigbehandlede søknader:	Forskrift:	Lov:
a. Erstatning innvilget	241	805
b. Avslag	243	440

Innvilgelsesprosenten for forskriftssaker var 49,8 % og for lovsaker 64,66 %. Den samlede innvilgelsesprosent var 60,5 % i 2004. Grunnvilkårene for å få erstatning etter lov og forskrift er i det vesentlig de samme. Forskriften kommer til anvendelse på skadevoldende handlinger begått før 1. juli 2001. Den ulike innvilgelsesandelen antas å kunne forklares med at kvaliteten på bevisene i saker som behandles etter forskriften svekkes som følge av at sakene blir gamle.

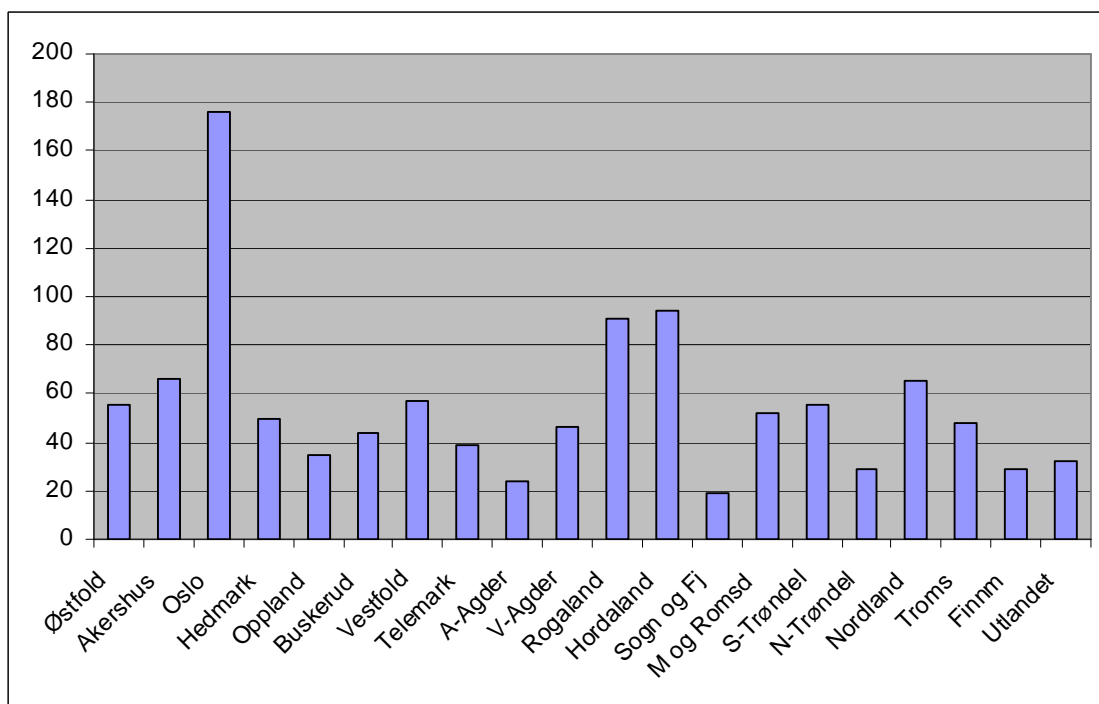
Av Kontorets 1729 vedtak om voldsoffererstatning i 2004 ble 360 påklaget til Erstatningsnemnda for voldsofre. Klageandelen utgjør 21 %. Erstatningsnemnda har en saksbehandlingstid på ca åtte måneder. Etter klagesaksbehandling er erstatningen forhøyet i nitten saker, med til sammen kr 731 987. Av dette beløpet gjelder kr 555 190 vedtak etter voldsoffererstatningsforskriften. Kontorets andel av klagesakene vil øke etter hvert som klagesakene fra fylkesmennene fases igjennom Erstatningsnemnda.

3.3. Samlet voldsoffererstatning 2004

Samlet utbetalt erstatning 2004 utgjør kr 74 900 000. Det er utbetalt forskudd på voldsoffererstatning med kr 783 911, hvorav kr 661 547 er utbetalt i saker som behandles etter voldsoffererstatningsloven. Av dette er kr 19 135 593 utbetalt fra fylkesmennene og Justisdepartementet. Utbetalinger fra Kontoret for voldsoffererstatning utgjør kr 54 842 349. Av dette beløpet utgjør kr 9 144 334 økonomisk tap, og kr 45 727 515 ikke-økonomisk tap, som fordeles slik på voldsoffererstatningsloven og forskriften:

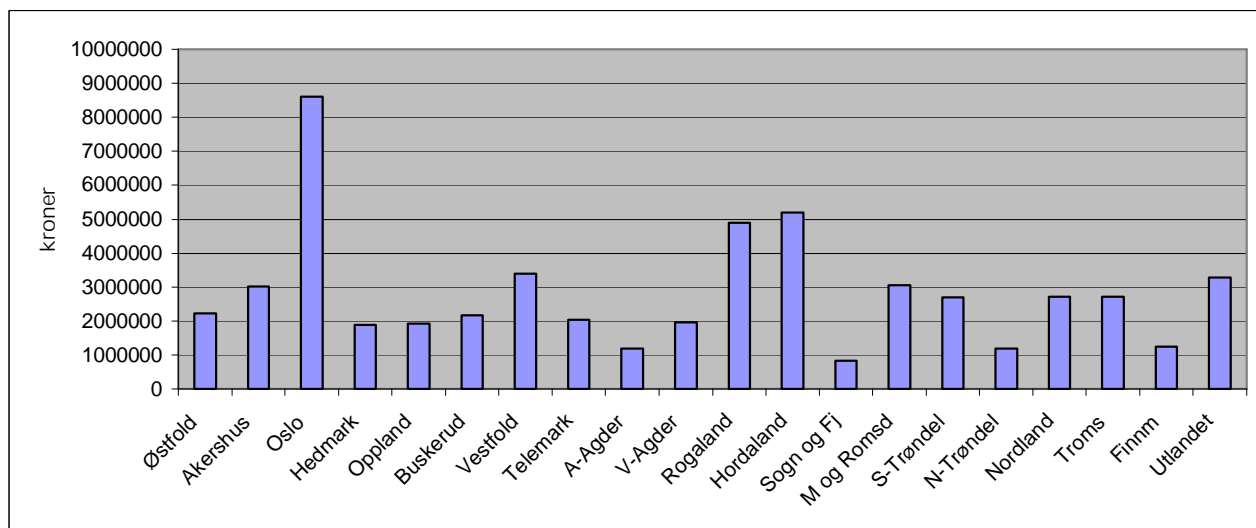
	Forskrift:	Lov:
a) økonomisk tap	1 985 291	7 159 043
b) ikke-økonomisk tap	14 237 478	31 490 037

3.4. Geografisk fordeling av innvilgede søknader ved KfV 2004:

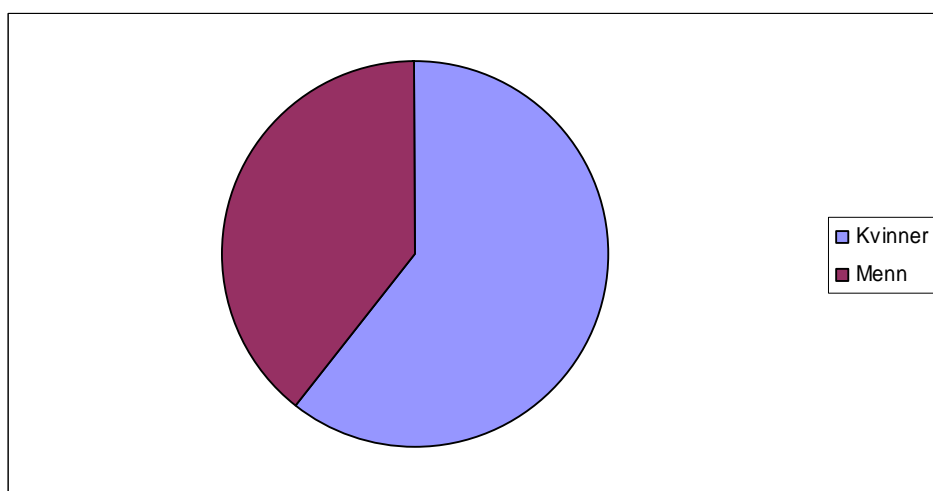
Østfold	Akershus	Oslo	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold	Telemark	A-Agder	V-Agder
55	66	176	50	35	44	57	39	24	46
Rogaland	Hordaland	Sogn og Fj	M og Romsd	S-Trøndel	N-Trøndel	Nordland	Troms	Finnm	Utlandet
91	94	19	52	55	29	65	48	29	32

3.5. Geografisk fordeling av utbetalt voldsoffererstatning ved KfV 2004:

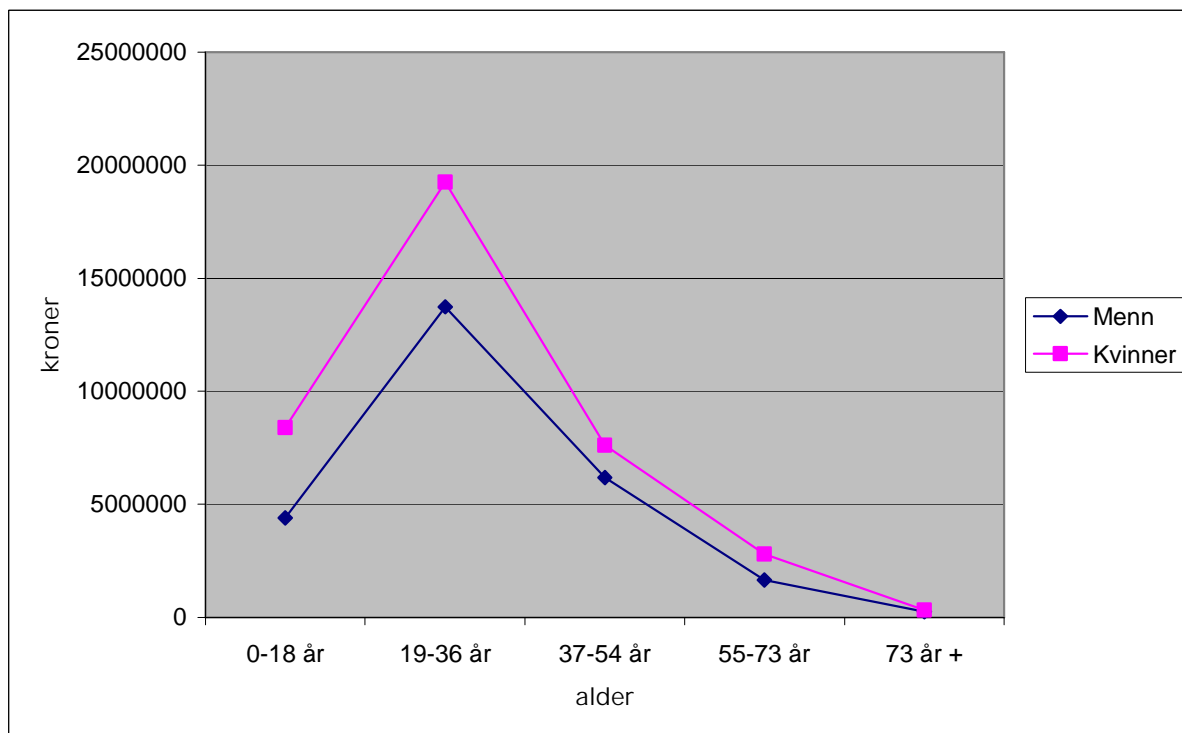
Østfold	Akershus	Oslo	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold	Telemark	A-Agder	V-Agder
2228396	3010938	8615088	1888509	1914204	2166978	3383481	2040249	1185804	1954655
Rogaland	Hordaland	Sogn og Fj	M og Romsd	S-Trøndel	N-Trøndel	Nordland	Troms	Finnm	Utlandet
4903722	5188330	833107	3058999	2702151	1190951	2717320	2260790	1250303	3270433

3.6. Utbetalt voldsoffererstatning fra KfV 2004 fordelt på kjønn:

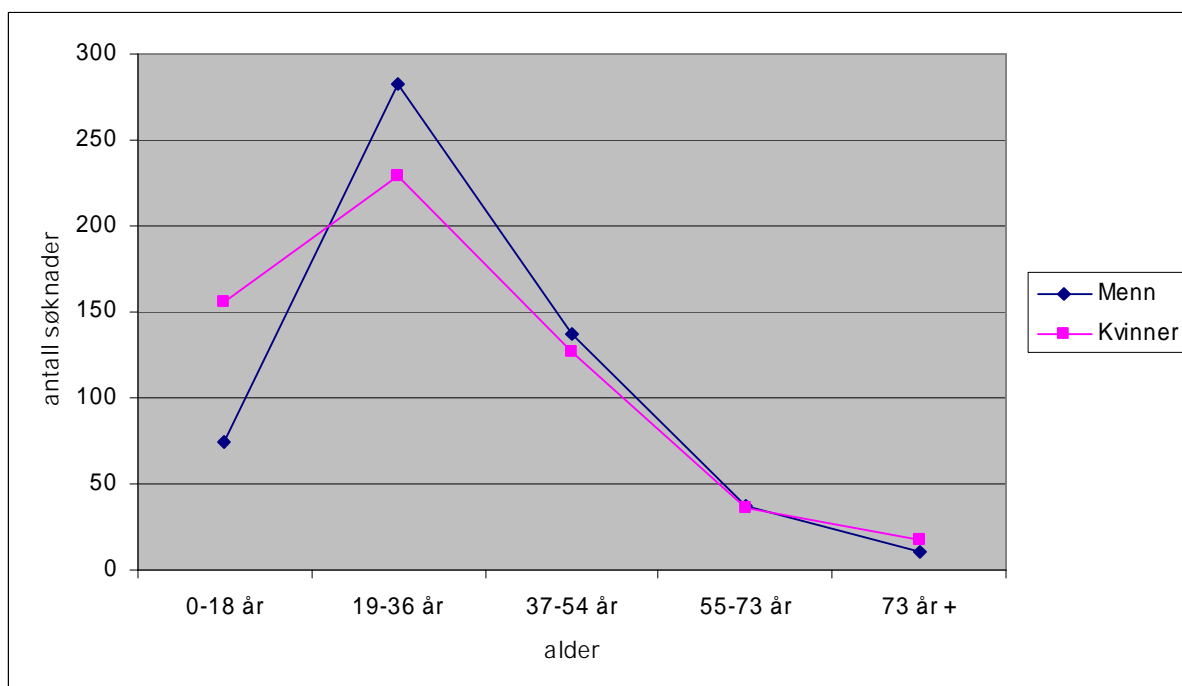

Det er utbetalt voldsoffererstatning til kvinner med kr 33 812 311 (61 %), og til menn kr 21 952 096 (39 %).

3.7. Utbetalinger fra KfV 2004 fordelt på kjønn og alder:

3.8. Utbetalingene fra KfV 2004 fordelt på kjønn og antall innvilgede søknader:

3.9. Beløpsdifferensiering:

Oppstillingen viser det antall søkere som har fått utbetalt erstatninger på mindre enn kr 50 000, 100 000, osv.

	Forskrift:	Lov:
a. kr 1 000 – 50 000	128	573
b. kr 50 001 – 100 000	60	134
c. kr 100 001 – 200 000	48	86
d. kr 200 001 – 500 000	5	9
e. kr 500 001 – 1 000 000		1

Kontoret for voldsoffererstatning har i 2004 ikke hatt noen saker hvor erstatningsutbetalingen har nådd maksimalbeløpet på 20 G (kr 1 175 560). Dette skyldes dels at voldsoffererstatningsordningen er subsidiær i forhold til andre ytelser for skadelidte. Avgjørelsesformen i forvaltningen gjør det dessuten lettere for Kontoret for voldsoffererstatning å treffe flere delavgjørelser i samme sak, enn det som er tilfelle etter prosessformen til domstolene. Kontoret for voldsoffererstatning har i mange saker hvor prognosen for skadelidtes ervervspotensiale ikke har vært klar, utmålt voldsoffererstatning for fremtidig ervervstap i samsvar med skadelidtes trygderettslige status. Har trygdekontoret for eksempel besluttet å innvilge tidsbegrenset rehabiliteringspenger i ett år, så har voldsoffererstatning for tapt inntekt blitt begrenset til samme periode. Skadelidte har i slike tilfeller blitt oppfordret til å søke tilleggserstatning når det aktuelle trygdevedtaket utløper, og den fremtidige inntektssituasjon og trygdestatus er bedre klarlagt.

3.10. Den straffbare handlingen:

Oppstillingen viser hvilke typer vold som ligger bak de vedtak om voldsoffererstatning som Kontoret for voldsoffererstatning har truffet i 2004. Opplysningene nedenfor er hentet både fra saker hvor erstatning er innvilget og avslått.

Straffbar handling	1. Antall		2. Saker innvilget		3. Kroner	
	Forskrift	Lov	Forskrift	Lov	Forskrift	Lov
a) Drap (strl §§ 233, 239)	27	77	14	58	1 583 786	8 075 056
b) Seksuelle overgrep mot voksne (strl. §§ 192, 193)	64	131	33	76	3 544 864	6 843 423
c) Seksuelle overgrep mot midreårige (strl. §§ 195, 196, 197, 199)	184	172	86	125	6 855 761	5 721 692
d) Voldtekt	59	113	28	62	2 764 864	6 407 439
e) Legemskrenkelser (strl. § 228 og 229)	152	734	90	482	3 412 148	15 115 804
f) Annet (strl. §§ 127, 267)	47	131	18	64	826 210	2 893 904

3.11. Statistikk om skadelidte og skadevolder:

	Antall søknader:	Antall innvilgelser:
<u>Skadelidte:</u>		
a. Antall kvinner	943	517
b. antall menn	789	512
c. antall barn (under 16 år)	140	106
<u>Skadevoldere:</u>		
a. Antall kvinner	71	36

b. antall menn	1636	1042
c. antall barn (under 15 år)	7	3
d. ukjent	155	72

3.12. Forholdet mellom skadelidte og skadevolder:

I saker med flere skadevoldere er skadelidtes forhold til hver enkelt skadevolder registrert.

<u>Antall saker hvor skadevolder var:</u>	Antall søknader:	Antall innvilgelser:
a. Ukjent	695	437
b. bekjent	705	443
c. ektefelle/samboer	173	99
d. Foreldre/besteforeldre/steforeldre	124	63
e. Annen omsorgsperson	8	5

3.13. Reaksjon mot skadevolder:

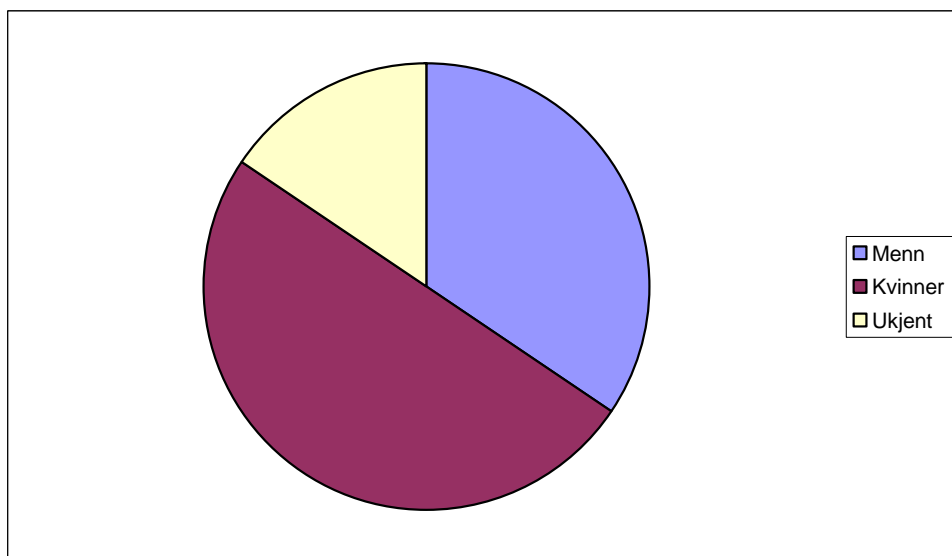
Tallene er hentet fra saker hvor erstatning er innvilget.

a. Dom/vedtatt forelegg/påtaleunntatelse	733
b. frifunnet ved dom	9
c. saken henlagt	236
d. saken ikke anmeldt	11

3.14. Utbetalinger til utlandet fra KfV 2004:

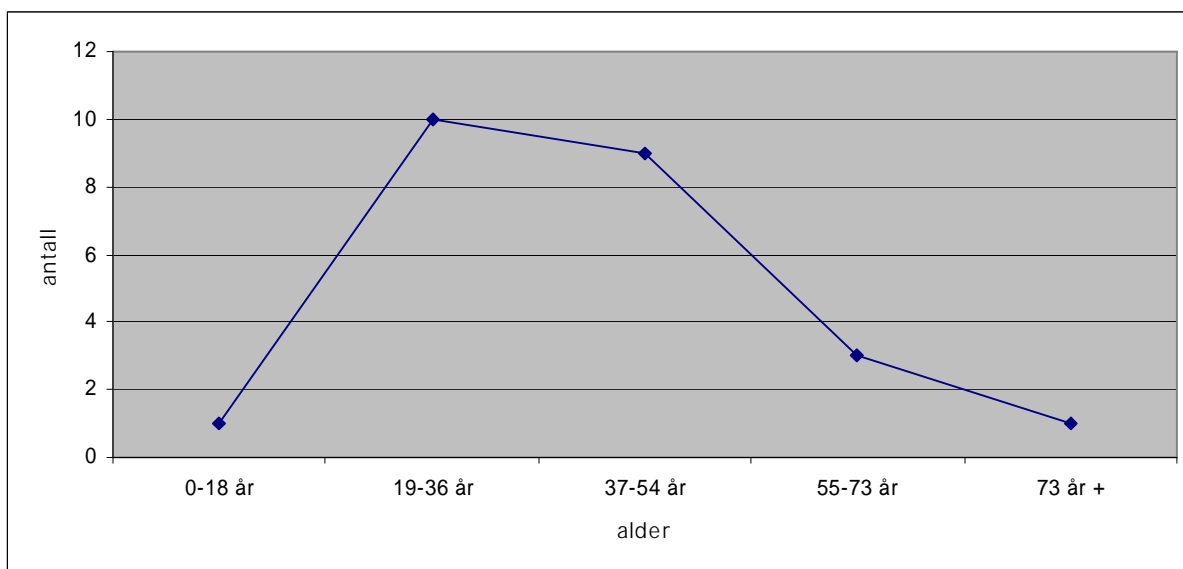
Målefaktoren er om pengene sendes ut av Norge, og er således ikke knyttet til etnisiteten på den som mottar voldsoffererstatningen. Den samlede erstatningen til utlandet 2004 var kr 3 270 433.

Den norske voldsoffererstatningsordningen åpner for at alle som har opphold i Norge, og som oppfyller de øvrige grunnvilkår, har krav på voldsoffererstatning i Norge. Det er ikke noe vilkår at skadelidte har lovlig eller fast opphold i Norge. Dersom en utlending blir drept i Norge vil for eksempel etterlatte i hjemlandet ha krav på oppreisningserstatning, og etter omstendighetene også erstatning for tap av forsørger fra den norske voldsoffererstatningsordningen. Oppreisningserstatning utmåles etter norsk pengeverdi, og utgjør i alminnelighet mellom kr 100 000 og 120 000, sml. Rt 2001 s. 274; Rt. 2004 s. 1324.

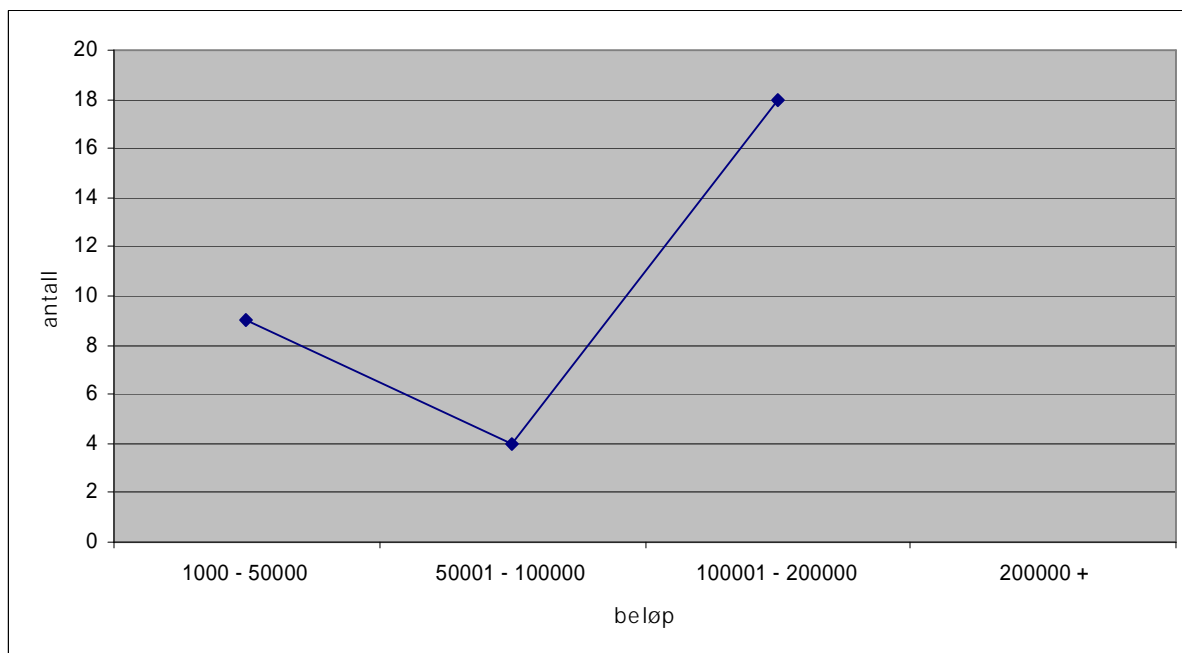

I 2004 mottok 16 kvinner og 11 menn i utlandet voldsoffererstatning fra Norge. I tillegg foreligger det utbetalinger til fem personer hvor mottakerens kjønn ikke er kjent.

3.15. Utbetalinger til utlandet fra KfV 2004 fordelt på mottakers alder:

3.16. Utbetalinger til utlandet fra KfV 2004 fordelt etter beløpets størrelse:

3.17. Regress:

Kontoret for voldsoffererstatning har truffet 393 enkeltvedtak om regress. Det samlede regressbeløp i 2004 utgjør kr 15 158 252.

4. DRIFT AV KONTORET 2004

Kontoret for voldsoffererstatning ble opprettet med 14 stillinger. Da Kontorets arbeidsbelastning ville øke gradvis ble driften 1. september 2003 startet med ni ansatte. Utover i 2004 ble bemanningen gradvis øket i takt med økt saksmengde. I dag har Kontoret bevilgninger til 14 stillinger, men 16 ansatte. De ansatte utover den faste bevilgningen er på kortidskontrakter. Ekstrahjelpene er ansatt for å møte økningen av saksmengden som er omtalt foran i punkt 3. I tillegg har det siste halvår 2004 vært gjennomført omfattende overtidsaksjoner for å prioritere fremdrift av sakene som ble overført fra fylkesmennene til Kontoret for voldsoffererstatning.

Det har ikke vært vanskelig å rekruttere personell. Kontoret for voldsoffererstatning har likevel gjennomført både kortsiktige og langsiktige rekrutteringstiltak. Eksempler på langsiktige tiltak har vært informasjonstiltak om jusstudiet og fagfeltet overfor samfunnsfagklasser ved Vardø videregående skole. Dessuten er jusstudenter fra Vardø rekruttert til sommerjobber ved kontoret. Kontor for voldsoffererstatning organiserte også i en periode kollokviegruppe og holdt små kurs for to privatister som leste jus i Vardø, og som begge har tatt eksamen grunnfag.

Kontoret har rekruttert flest kvinnelige ansatte. I dag har Kontoret seks mannlige og ti kvinnelige ansatte. Kontoret mener dette avspeiler den tendens at det er flest kvinner som tar kandjur-eksamen, samt det forhold at det er mange dyktige arbeidsledige kvinner i Vardø med ansiennitet fra offentlig forvaltning. Med bakgrunn i kjønnsfordelingen ved kontoret legges det ikke opp til spesielle tiltak for å rekruttere kvinner.

For å bedre tilgangen på informasjon om voldsoffererstatningsordningen har Kontoret for voldsoffererstatning etablert en hjemmeside som stadig oppdateres. I tillegg har Kontoret for voldsoffererstatning gitt informasjon i presseoppslag, radioinnslag og gjennom ulike foredrag, bl.a for politidistrikt og andre forvaltningsorganer og rettshjelpstiltak.

Kontoret for voldsoffererstatning har gjennomført en rekke interne kompetansehevende tiltak. Det har vært arrangert et ”klassisk fagseminar” i Murmansk for hele kontoret hvor Klagenemndas formann deltok som hovedopponent. To saksbehandlere har deltatt på Juristforbundets kurs i erstatningsrett. Fire ansatte har vært på studietur til Brottsoffermyndigheten i Umeå. Tre ansatte har deltatt på Internasjonalt voldsforebyggende seminar på Voksenkollen, arrangert av Voldsofferforeningen. Gjennom hele året har det i tillegg blitt arrangert flere interne miniseminar ved Kontoret, i den hensikt å stimulere til faglig innsikt på andre fagfelt.

Aktiviteten ved Kontoret for voldsoffererstatning bidrar ikke til vesentlig påvirkning av det ytre miljøet. Det kan reises spørsmål om det ville vært en miljøgevinst ved resirkulering av papiravfall fra kontoret. Lokale forhold er likevel slik at det ikke finnes noen gjenbruksordning. I størst mulig utstrekning benytter kontoret returordninger for kassetter for toner til kopimaskiner, og lignende. Kontorbygget har varmegjenvinningsanlegg på varmepumpen.

5. REGNSKAPSTALL 2004

	Beløp
Tildelingsbrev av 14.1.2004 tildeling for 2004	6 300 000,-
Kompensasjon for lønnsoppgjøret i 2004	149 600,-
Refusjon fra A-etat / mer fullmakt	40 200,-
Sum driftsmidler 2004	6 489 800,-
Disponert pr. 31.12.2004	-6 392 985,-
Søkt om overføring av ubrukte driftmidler	-96 000,-
Rest ubrukte midler 2004	-815,-

Avvik i regnskapstallene i forhold til tildelingsbrev består i lønnstilskudd fra A-etat og kompensasjon for lønnsoppgjøret 2004. Lønnskompensasjonen følger alminnelige regler og er beregnet av den sentrale statsforvaltningen. Refusjon fra A-etat gjelder i 2004 en korttidsansatt kontorfullmektig ved Kontoret for voldsoffererstatning. Kandidaten var tidligere arbeidsledig i Vardø. Kontoret har mottatt merdisponeringsfullmakt som omfatter tilskuddet.

Det er søkt om overføring av ubrukte driftsmidler kr 96 000. Administrasjonen har øremerket midlene til å bygge opp et juridisk bibliotek. Bakgrunnen er at det ikke finnes noe fagbibliotek i Vardø etter nedleggelsen av Vardø tingrett. Ledelsen ved Kontor for voldsoffererstatning ønsker å legge forholdene til rette for at det juridiske arbeidet som utøves skal holde et høyt faglig nivå. Ledelsen er av den oppfatning at en minimumsbetingelse for dette er at Kontoret for voldsoffererstatning har en egen samling med lovforarbeider. Kontoret for voldsoffererstatning har ikke klart å få kjøpt en forarbeidssamling i 2004, og ønsker derfor å overføre midlene til innkjøp i 2005.

6. AKTIVITETEN FREMOVER

Kontoret for voldsoffererstatning skal befeste sin stilling som sentralt forvaltningsorgan i den statlige justisforvaltningen, og ha sterk lokal forankring i Vardø.

Det antas å være mange som har krav på voldsoffererstatning, men som unnlater å søke ytelsen. Det er en målsetning for Kontoret for voldsoffererstatning at alle som har krav på voldsoffererstatning får den voldsoffererstatning de skal ha etter gjeldende regelverk. Kontoret for voldsoffererstatning vil iverksette flere typer informasjonstiltak for å bidra til at skadelidte med krav på voldsoffererstatning kommer i posisjon til å søke. Dette vil for eksempel være informasjonstilbud til de yrkesgrupper som først møter voldsofrene, for eksempel politi, påtalemyndighet, krisesentre og rådgivningskontor.

Kontoret for voldsoffererstatning skal i 2005 bistå søkere som har bosted i Norge med å fremsette søknader til andre land. Kontoret vil derfor arbeide for å heve kunnskapsnivået om de utenlandske ordninger. Kontoret vil også fortsette arbeidet med å øke det nordiske samarbeidet på fagfeltet.

Kontoret for voldsoffererstatning har erfart at etableringen av et voldsoffererstatningsfond har bidratt betydelig til utvikling av voldsofrenes stilling i Sverige. Kontoret er av den oppfatning at etablering av et slikt fond i Norge vil bedre voldsofrenes stilling, både fordi fondet vil kunne yte støtte til forskning som kommer voldsofre til gode, og fordi et slikt fond ville kunne brukes til å stimulere til frivillig aktivitet for å styrke voldsofrenes stilling. Begge forhold har i Sverige bidratt til økt aktivitet til støtte for voldsofre.

Relativt sett er Vardø "Juristbyen i Nord". Bakgrunnen er etableringen av Kontoret for voldsoffererstatning og Lønnsгарantisеksjonen i byen. Forvaltningsorganene har rekruttert jurister i omtrent samme alder. Byens størrelse bidrar til at det sosiale juristmiljøet er meget godt. Kontoret for voldsoffererstatning skal likevel fortsatt legge vekt på å rekruttere jurister til Vardø. Målsetningen er at Kontoret for voldsoffererstatning skal være en god første arbeidsplass. Det skal legges opp til at unge jurister i begynnelsen av karriereløpet får omfattende feedback på egne prestasjoner, og stimuleres til de riktige faglige verdier og gode arbeidsvaner for den videre karriere. Arbeidet ved Kontoret for voldsoffererstatning innebærer

omfattende håndtering- og bevisvurderinger- basert på straffesaksdokumenter fra påtalemyndigheten. I Sverige har praksis som juridisk saksbehandler hos Brottsoffermyndigheten blitt vektlagt ved ansettelse som påtalejurister. Kontoret for voldsoffererstatning forventer også at erfaring etter en tjenstemannsutveksling mellom de nordiske land som vil tilføre jurister ved Kontoret for voldsffererstatning et aktivum som vil være av interesse i en senere stilling som bistandsadvokat. Kontorets ledelse er av den oppfatning at begge forhold vil være rekrutteringsfremmende tiltak.